

ROGER JIMÉNEZ MONCLÚS, president de la Fundació Consell de la Informació de Catalunya,

CERTIFICA: Que en relació a l'expedient núm. 5/2019 els membres del Consell de la Informació de Catalunya en reunió plenària de data 9 d'abril de 2019 (CIC) van adoptar per unanimitat el següent acord, amb una posterior revisió i adaptació, segons la documentació de l'expedient:

“Expedient núm. 5/2019

ASSUMPTE: Escrit de queixa del sr. T.M. contra els diaris ARA, El Mundo, La Vanguardia i El Periódico per un possible cas de conflicte d'interessos en una informació sobre un viatge publicitari fet per periodistes a Uganda en el que no es diu que és un viatge patrocinat per una agència de viatges i una companyia aèria.

ANTECEDENTS

El dia 5 de febrer de 2019 té entrada al Consell una queixa enviada per correu electrònic i que signa el senyor T.M.. Fa referència a uns reportatges publicats als diaris Ara, La Vanguardia, El Mundo i El Periódico i s'expressa en els següents termes:

Una agència de viatges+ companyia aèria va organitzar al 2017 un viatge publicitari per a periodistes a Uganda. Els periodistes publiquen articles a diversos mitjans de comunicació. En alguns casos, com la revista Altaïr o Onda Cero, deixen clar que el viatge ha estat patrocinat. Fins i tot posen els logotips de les seves marques comercials.

Els 4 diaris pels quals es formula la queixa oculten de manera deliberada que els autors dels seus textos han anat al país en un viatge pagat per una agència. En alguns casos els autors mencionen l'agència de viatges+ companyia aèria però com a font d'informació (quan en veritat són els finançadors de la peça).

Es ven com a periodisme de viatges el què és publicitat acrítica.

Els reportatges es poden trobar en els següents links:

https://www.ara.cat/suplements/diumenge/Gorilles-muntanya-llunyans-Tan-propers_0_1812418839.html

Autor: Xavier Moret

<http://www.magazinedigital.com/buena-vida/viajes/uganda-corazon-salvaie-africa>

Autor: Josep Maria Palau

<https://viajar.elperiodico.com/destinos/uganda-salvaie>

Autora: Elena del Amo

<https://www.elmundo.es/album/viajes/africa/2017/10/09/5953aac046163fcd108b4584.html>

Autora: Elena del Amo

L'autor de la queixa facilita també un link a una pàgina de la web de l'agència patrocinadora del viatge on queda del tot palès que es tracta d'una operació destinada a aconseguir espais als periòdics en què hi col·laboren els periodistes convidats (publicació de l'11 de juny de 2017).

<http://terresllunyanes.com/es/blog/las-montanas-de-la-luna-en-los-medios>

AL.LEGACIONS

Des de la secretaria del CIC es va demanar als diaris esmentats que fessin les al·legacions que consideressin oportunes, sense que s'hagi rebut resposta per part de cap d'ells.

PONÈNCIA

L'article 7 del codi deontològic diu això:

07.Evitar el conflicte d'interessos

No es poden acceptar mai retribucions o gratificacions de tercers per promoure, orientar o publicar informacions i opinions. La recepció d'obsequis promocionals o commemoratius no pot ultrapassar el criteri estricte de la cortesia, segons els barems establerts per les organitzacions periodístiques. Tampoc no és admissible simultaniejar l'exercici del periodisme amb altres activitats remunerades que posin en perill els principis de veracitat i independència.

Cal rebutjar les fórmules de promoció o publicitat sota l'aparença deliberada d'informacions periodístiques. Com a norma general, els professionals de la informació han d'evitar qualsevol situació de conflicte d'interessos, ja sigui d'àmbit polític, comercial, econòmic, financer o familiar, que posi en qüestió la credibilitat i imparcialitat de la seva funció.

El contingut d'aquest principi és reblat i ampliat al document "Periodistes que fan publicitat: un conflicte d'interessos" que almenys en els seus apartats 1 i 8 fa consideracions que podrien ser aplicables al cas que ens ocupa:

1.Els mitjans de comunicació han de preservar, defensar i promoure la diferenciació entre publicitat i continguts periodístics.

Els continguts periodístics (d'entreteniment, informatius, etc.) poden tenir el format que es consideri més oportú, però mai no han de disfressar la presència de la publicitat.

La ciutadania té dret a poder distingir quan li arriba un missatge periodístic i quan es tracta d'un missatge publicitari per tal de fer-ne la valoració oportuna.

8. Els mitjans i els periodistes han de presentar la publicitat de manera que la ciutadania percebi amb claredat què n'és i què no. Més enllà d'allò que indica la legislació vigent, els periodistes no hem de permetre la publicació de suplementos, pàgines o insercions amb continguts ambigus dels quals la persona que n'és receptora no pot esbrinar què és publicitat. Resulta, per tant, insuficient parlar de monogràfic especial, espai especial, pàgines especials o informacions elaborades pel departament comercial, per exemple. En aquest sentit, com a professionals compromesos amb la veritat i el bon ús del llenguatge, els periodistes hem de donar missatges clars sobre què és i què no és publicitat en allò que fem arribar al públic.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD:

El Consell reconeix que el costum de pagar els viatges dels periodistes ha estat molt estès en temps anteriors i que per aquest motiu pot haver quedat en l'imaginari de la professió que aquesta és una pràctica èticament innòcua. Això explica, potser, que hagi estat assumida com a habitual per part de professionals que tenen en general bona predisposició al capteniment ètic. Però no hauria de consagrar-se per aquest motiu la seva justificació.

En conseqüència, el Consell considera que les condicions de preparació i de publicació dels reportatges publicats a Ara, La Vanguardia, El Periódico i El Mundo vulneren l'article n. 7 del Codi Deontològic.

I per que així consti s'estén la present certificació a Barcelona en data 6 de maig de 2019. Certifico.